

Rijeka riječi

Književni festival povezuje srednjoškolce
i riječku literarnu scenu

Sandra Vidović, prof. i dipl. bibl.

Voditeljica ŽV srednjoškolskih knjižničara PGŽ

Prva riječka hrvatska gimnazija

sandra.vidovic2@skole.hr

Opće je poznato da okrugli rođendani zaslužuju velike proslave. Prva riječka hrvatska gimnazija primijenila je to nepisano pravilo pa je u sklopu svoje 390. obljetnice odlučila upotpuniti slavljenički program brojnim događanjima koja su prethodila velikoj svečanosti upriličenoj u Hrvatskom narodnom kazalištu Ivana pl. Zajca. Jedno od njih je i prvi Književni festival u prostorima Škole organiziran u tjednu od 13. do 16. studenog 2017., pod nazivom “Rijeka riječi”.

Ovu hvalevrijednu i nesvakidašnju manifestaciju osmislila je i organizirala školska knjižničarka Sandra Vidović uz pomoć profesorica hrvatskog jezika Nataše Kuzmar Colnar i Jasne Radoičić, a program je financiran iz Javnih potreba u kulturi Grada Rijeke i dijelom iz sredstava za kreativni rad Primorsko-goranske županije. Približiti mladima lokalnu književnu scenu i potaknuti interes za čitanjem domaće literature izvan okvira školske lektire bila je namjera profesorice Vidović dok je pisala ovaj program.

Projekt je ostvaren u suradnji s neformalnom književnom skupinom RiLit, piscima povezanih s ciljem reafirmacije promocije i pojačane konzumacije književnog stvaralaštva. Tijekom ljetnih praznika učenici su dobili zadatak pročitati knjige Davora Mandića, Zorana Krušvara, Envera Krivca i Tee Tulić te su kroz druženja i razgovore sa školskom knjižničarkom i profesoricama hrvatskoga jezika tragali za smislom i biti u djelima suvremenih autora. Tijekom druženja u školskoj knjižnici dogovorili su strategiju vođenja književnih susreta. U ponedjeljak, 13. studenog 2017., Festival je otvorio Davor Mandić, riječki novinar i pisac čiji je roman “Đavolja simfonija” oduševio one koji su ga čitali, ali i zainteresirao ostatak okupljenih u školskoj knjižnici. Razgovor je bio strastven i glasan jer je učenike zanimalo glavni junak romana. Pokušavajući se poistovjetiti s njim

zaključili su da je ipak premlad za sve nevolje koje su ga snašle. Mandić je glasno zagovarao svoje viđenje tako da je profesorica morala zaustaviti debatu jer se kraj nije nazirao ni nakon sat i pol druženja. No, autor je ostao u školskoj knjižnici još cijeli školski sat u neformalnom druženju s učenicima koji su imali još bezbroj pitanja.

Upoznavanje sa svijetom znanstvene fantastike u hrvatskoj i riječkoj književnosti priuštio je Zoran Krušvar, gost drugog dana. Zoran piše knjige i druge tekstove za novce po narudžbi. Trenutno mu uloga oca oduzima svo slobodno vrijeme tako da je pisanje ostavio za neka druga vremena. Kada piše ipak najviše voli svijet znanstvene fantastike jer mu fantastika ne dozvoljava da odraste.

Srijeda je bila poseban dan. Festival je na kratko preselio svoju lokaciju u Art kino Croatia. Još jednom književnom susretu prethodila je filmska projekcija tri kratka filma mladog redatelja Marka Šantića koji živi i radi u Ljubljani, ali još uvijek ima riječku adresu. Marko je dobitnik nekoliko nagrada, a najvažnija mu je nagrada za najbolji debitantski film na Sarajevo film festivalu. Učenici su pogledali dva filma socijalne tematike i za kraj jednu komediju koja je bila pun pogodak. Nakon projekcije uslijedio je i razgovor s redateljem koji je s učenicima podijelio sjećanja na profesore i dogodovštine iz riječke gimnazije. Ispričao im je i priču o tome kako nastaju, kako se financiraju i koliki su troškovi snimanja filma kao i detalje koji se događaju iza filmskih kamera.

U poslijepodnevnim satima školsku knjižnicu posjetio je Enver Krivac, nagrađivani pisac, ali i glazbenik kojeg su učenici tog popodneva izrešetaliblic pitanjima tipa, Rijeka ili Ravna Gora?, roman ili priča???, no Krivac se nije dao smesti. Nakon početničke treme razgovor je ubrzo postao žučan. Učenička radoznalost otkrila je mnoge činjenice koje možda i nisu općepoznate. Npr. ideja za roman pod nazivom “Ulica Helen Keller” nastala je iz poruka koje je pisac, radi zafrkancije slao svom najboljem prijatelju. Stoga je i glavni lik romana ženskog roda. Na kraju je autor pozvao sve ljubitelje lijepog pisanja, ali i one koji to žele postati da se ne libe doći na radionice kreativnog pisanja koje i sam vodi.

Iako je uobičajeno da dame imaju prednost, jedina gošća festivalskih susreta, Tea Tulić, sebe i svoje stvaralaštvo predstavila je u četvrtak, posljednjeg dana Festivala. Teine knjige poetskih priča malo su zbunile gim-

nazijalce. Takav način pisanja nepoznat je učenicima koji čitajući lektiru nisu navikli na čitanje radi užitka, već su izloženi čitanju koje neprestano traži odgovore na pitanja. U Teinim poetskim pričama teško je tragati za likovima, njihovim karakterima, idejom i kronologijom. Za razliku od nekih drugih pisaca koji će prvo napraviti kostur priče, znati unaprijed radnju, Teine priče prate proces misli, razmišljanja, gledanja svijeta oko sebe i unutar sebe. Njezin je svijet uvijek u fragmentima, isprepliće prostor i vrijeme i mora se čitati otvorenog srca i uma na što učenici nisu bili spremni. Susret s Teom i njezinim poetskim pričama otvorio im je novi pogled u svijet književnosti.

Nakon ugodnog razgovora i druženja s književnicom uslijedilo je neformalno zatvaranje Festivala. Prostor knjižnice bio je premalen za Večer-

nje čitanje na kojemu su se, osim učenika i profesora Gimnazije okupili i učenici iz drugih riječkih srednjih škola. Svoje priče okupljenima su čitali književnici koji su prethodnih dana družili s učenicima, ali u pojačanom sastavu. Gostima, književnicima pridružio se ostatak ekipe RiLita: Željka Horvat Čeč, Milan Zagorac, Izet Medošević i Igor Beleš. Osim književnika hrabro su nastupili i učenici Gimnazije: Sara Huskić, Morana Mladić, Tvrtko Srdoč i Lucija Batory, a sve se odigravalo pod dirigentskom palicom osnivača Ri lita Vlade Simcicha Vave. Koliko je cjelokupni događaj bio zanimljiv i s kolikim je oduševljenjem prihvaćen govori i činjenica da je spomenuto čitanje trajalo puna dva sata nakon završetka nastave.

Predivna priča koja se tijekom tjedna kovala u školskoj knjižnici nije bila uzaludna i bilo bi šteta da ne postane dio tradicije kako u Prvoj riječkoj hrvatskoj gimnaziji tako i drugim školama. Svi koji su kroz srednjoškolsko obrazovanje pod utjecajem zastarjelog sustava izgubili ljubav prema čitanju, mogu se složiti da upoznavanje s lokalnom književnom scenom neupitno može probuditi makar i tračak nade u svakome sudioniku koji će mu se možda jednoga dana s radošću i potpuno neopterećeno vratiti. Književni festival "Rijeka riječi" nedvojbeno će dobiti zeleno svjetlo za proširenje svoga korita i širenje rukavaca u raznim smjerovima.

Književnici o Festivalu

Gostovala sam u Prvoj riječkoj gimnaziji, a to je, zahvaljujući Sandri Vidović, bio već četvrti dan druženja gimnazijalaca i Rilitovaca. Bilo je tu raz-

govora, čitanja i napolitanki, jedan ljubavni par, puna knjižnica mladih, iskričavih ljudi. Imala sam veliku tremu, pomaknulo me to. Kako im reći da su divni, a da to zvuči kao nešto najnormalnije. 😊

Tea Tulić

Od susreta s učenicima, vjerujem, podjednako smo dobili mi, gosti, kao i oni, domaćini. Mi zato što smo imali prigodu sresti mlade ljude koji su **PROČITALI** naše knjige, što je bilo iznimno važno u kontekstu dvosmjernosti komunikacije, a oni zato što su imali prilike sresti pisce od krvi i mesa, građane u koje će se i oni sami možda jednom pretvoriti, nasuprot mitskim književnim veličinama o kojima samo (ne) čitaju. Ovo ne u zagradama je tu zato što su im ti pisci predaleki, no u tom kontekstu trebalo bi reći pokoju i

o lektiri, odnosno posve anakronom i nesuvislom programu čitanja, što bi nas odvelo u sasvim drugom, iznimno polemičnom smjeru. Jedino tužno u cijeloj ovoj priči je to što su ovakvi susreti izoliran primjer entuzijazma pojedinaca, a ne brige (školskog) sustava za sadržajnost mladih života koji su im povjereni. Dakle ako dosad nije bilo jasno, reći ću direktno: dajte im/nam još i još ovakvih programa!

Davor Mandić

Bilo je jako lijepo družiti se s gimnazijalcima. Iskreno. Učenici su bili zainteresirani (koliko mi se činilo) i pitanja koja su mi postavili bila su neka od najboljih i meni osobno najzanimljivijih pitanja koje sam ikad dobio u takvim situacijama. Oduševljen! A što se tiče programa kao cjeline – također. Sjajno je kako su nakon cijelog dana škole i obaveza toliko dugo ostali sjediti i slušati i što je najvažnije aktivno slušati i reagirati. Kombiniranje čitanja učenika i početnika sa već na neki način etabliranim autorima je također sjajno jer tako se zainteresiranim početnicima može pružiti lijepa podrška. Pozdravljam ovakav projekt punim srcem!

Enver Krivac

Veliko mi je zadovoljstvo družiti se s učenicima, ali to nije ništa novo – uvijek mi je zadovoljstvo. Smatram da je izravan kontakt između pisaca i učenika izuzetno koristan za jedne i druge, jer dolazi do razmjene informacija i boljeg upoznavanja.

Vjerujem da ovakvi programi mogu potaknuti interes mladih za knjigu i to za suvremenu hrvatsku produkciju, što je višestruko važno. Instrumen-

talno je za razvoj kulture čitanja, ali i za jačanje svijesti o korpusu suvremene hrvatske književnosti i o važnosti kulturne produkcije za razvoj nacionalnog kulturnog identiteta. Posebno je važno imati dijalog sa suvremenim piscima, zbog toga što taj dio književnosti nije prisutan u nastavnom programu pa je ovo učenicima jedina prilika da doznaju nešto više o tome.

Osobno bih volio u idućem susretu imati priliku postavljati više pitanja njima, tako da ja naučim što više o čitateljskim navikama, potrebama i preferencijama učenika, ali ne samo o tome, već i o njihovom svjetonazoru, kulturi i novim stremljenjima.

Veselim se budućim susretima i nadam se da će uslijediti brzo!

Zoran Krušvar

Učenici o Festivalu

Druženje s autorima bilo je više nego korisno i zabavno. Do tada potpuno nepoznati književnici i književnice odjednom su postali ljudi od krvi i mesa. Drago mi je da smo imali priliku sudjelovati.

Ani

Bilo je lijepo sudjelovati u drugačijem načinu poučavanja književnosti. Lijepo je čitati knjigu, ali kad imaš priliku upoznati autora i pričati s njim – to je neka druga dimenzija. U opuštenom razgovoru možeš mnogo više saznati o napisanom, nego na satovima književnosti.

Lucija

Kada bi za lektiru čitali ovakve knjige bilo bi puno zanimljivije i zabavnije i mislim da bi mnogo više učenika čitalo.

Tvrtko

